

Verslag van de Inleiding van de Tweede Dialoog Energietransitie in de regio Utrecht

*12 april 2023
in het Academieggebouw
van de Universiteit Utrecht*

Verslag van de Inleiding van de Tweede Dialoog Energietransitie in de regio Utrecht, 12 april 2023 in het Academiegebouw van de Universiteit Utrecht

Opgesteld door Guus Schrijvers en Gerard Hoskens, voorzitters van de Initiatiefgroep
binnen de *Sociëteit De Constructieve*

Correspondentie-adres:

Guus Schrijvers

Prof. Ritzema Boslaan 5
3571 CL Utrecht

mail@guusschrijvers.nl

Telefoon: 06 3007.4477

Verslag van de inleiding

Na het aanbieden van de interviewpublicatie van *De Constructieve* aan hen, gaven Paul van Ruitenbeek, wethouder duurzaamheid van de gemeente Houten, en Lot van Hooijdonk, wethouder Energie en Klimaat van de gemeente Utrecht, kort hun visies op de wijze waarop de transitie versneld zou kunnen worden.

Paul Van Ruitenbeek

Hij ging in zijn inleiding met name in op het belang van lokaal eigendom en de stimulerende rol die de gemeente Houten daarin wil spelen.

Lokaal eigendom ziet hij als belangrijk, omdat de omgeving zo mee kan profiteren - direct en indirect - van productie en opbrengsten.

De overheid kan daar op diverse manieren een faciliterende rol in spelen.

Om te beginnen moet de gemeente frequent contact houden met de lokale infrastructuur. In Houten zijn meerdere coöperaties. De uitwisseling met hen is inmiddels goed.

Naast tijd, kunde en kennis moet een coöperatie ook over voldoende financiële middelen voor de continuïteit beschikken .

De gemeente Houten draagt daaraan bij door een - gedeeltelijke - stimuleringsfinanciering. Dat kan andere externe financiers, zoals bij voorbeeld BNG in de Houtense casus, over de streep trekken

Om lokaal eigendom te bevorderen heeft de gemeente uit een eerdere ervaring de les getrokken, dat lokaal eigendom een van de gunningscriteria moet zijn bij aanbestedingen.

Dat is inmiddels gebeurd bij 3 aanbestedingen voor zonnevelden.

Ook zou het bevorderlijk zijn als de gemeente afnemer wordt van lokaal opgewekte energie: L2L voor duurzame energie.

Probleem daarbij is volgens van Ruitenbeek, dat de overheid 2 petten op heeft: zowel vergunningverlener als belanghebbende afnemer. Een dergelijke combinatie is niet wenselijk.

De oplossing zou voor hem kunnen liggen in samenwerking met buurgemeenten. Houten en samenwerkende buurgemeenten zouden ieder als vergunningverlener kunnen optreden voor zonnevelden in de eigen gemeente. Daarnaast zou men dan afnemer worden van energie uit de buurgemeente. De L2L- gedachte blijft zo overeind.

Lot Van Hooijdonk

Zij benadrukte in haar inleiding, dat de energietransitie onderdeel is van een groter proces dat op veel gebieden onze toekomstige manier van leven raakt, waaronder wonen, voeding en mobiliteit.

Transitie is een systeemverandering waarin onze hele samenleving zal gaan veranderen en bestaande machtsverhoudingen en zekerheden niet meer vanzelfsprekend zijn.

Die verandering bestaat uit vele onderling sterk afhankelijke puzzelstukken. Die afhankelijkheid is niet altijd direct zichtbaar of stuurbaar. Evenmin is er een blauwdruk voor hoe de toekomst eruit zal zien en hoe de weg daarheen zal leiden.

Gaandeweg zullen al die puzzelstukken in elkaar moeten vallen. Dat vereist stuurmanskunst als samenleving (we willen een duidelijk speelveld en tegelijk moet er flexibiliteit voor maatwerk zijn) en de bereidheid om stap voor stap (soms klein; soms groot) ruimte aan elkaar te geven en bereid te zijn tot samenwerken en tegelijk de huidige kloven tussen de verschillende bevolkingsgroepen niet te vergroten maar juist te verminderen.

Ook zal de overheid ervoor moeten zorgen, dat nieuwkomers voldoende kansen krijgen en dat daarvoor af en toe moet worden ingebroken in de belangen van de gevestigde instanties en bedrijven.

Op de korte termijn noemt van Hooijdonk 3 versnellingsaandachtspunten.

1. Ondernemers kunnen en moeten een belangrijke rol spelen in de transitie.
Een goed voorbeeld daarvan blijkt uit het interview met Solease in de publicatie. Dit bedrijf biedt niet alleen producten aan, maar focust zich nu ook op dienstverlening om de overgang naar duurzamere energie te ondersteunen.
De overheid zal ervoor moeten zorgen om beleid en regels zodanig in te richten, dat deze in de praktijk niet contra-productief werken en daardoor nieuwe producten en diensten ontmoedigen.
2. Utrecht heeft veel VvE's. Het is niet gemakkelijk om iedereen in de VvE mee te krijgen, wat vaak op basis van de splitsingsakte vereist is. De verduurzaming stopt daardoor nogal eens. De regelgeving voor de besluitvorming binnen een VvE zou hiervoor meer ruimte moeten geven.
3. We blijven te lang problematiseren en zijn geneigd om door te praten totdat iets perfect is. Daardoor verliezen we momentum of leidt het tot afstel. Het betere wordt dan vijand van het goede. We zullen iets meer risico en lef moeten laten zien.
Vanuit versnellingsoogpunt is er ook een grens aan de hoeveel maatwerk. Naast kwaliteit is volume (kwantiteit) nodig voor het maken van grotere en snellere stappen.

Zaal

Aansluitend op de publicatie en de inleidingen wordt vanuit de zaal nog aandacht gevraagd voor een aantal punten:

- De oproep om te veranderen betref ook nadrukkelijk bestaande instituten en bedrijven. Ze moeten uit hun comfortzone durven te treden en bijdragen aan de noodzakelijke veranderingen, ook als ze daarvoor zelf in moeten leveren.
- Als “wind op zee” naar verwachting een groot deel van de noodzakelijke duurzame energie voor ons land kan gaan leveren, is het de vraag of we ons strategisch en financieel niet meer moeten richten op de productie en goede distributie daarvan dan op kleinschalige lokale initiatieven.
- Corporaties en overheden zouden huurders financieel beter moeten faciliteren om duurzaamheidsmaatregelen zoals isolatie door te kunnen voeren.
- Naast de al genoemde besluitvormingsaanpassingen binnen VvE’s zouden ook de subsidievoorwaarden voor VvE’s praktisch toepasbaarder moeten worden. De bestaande subsidievoorwaarden vragen nogal eens meer dan in de praktijk haalbaar is. Het gevolg is afwijzing van de totale aanvraag waardoor een project moeizaam of niet totstandkomt.